

Satu Taavitsainen sd ym.

Toimenpidealoite lapsilisän ja opintorahan sidonnaisuuden poistamisesta

Eduskunnalle

Koulutus on avaintekijä, jonka avulla voi tavoitella hyvää aikuisuutta. Koulutus ei kuitenkaan ole kaikille peruskoulun päättäneille nuorille samalla tavalla saavutettavissa. Lukioiden ja ammatillisen koulutuksen verkoston harvenemisen myötä ja siitä johtuvien pitkien välimatkojen ja huonojen julkisten liikenneyhteyksien vuoksi tai perheen tilanteen vuoksi moni nuori joutuu muuttamaan pois kotoa melkoisen nuorena, jopa 16-vuotiaana.

Alle 17-vuotiaalle ei myönnetä opintorahaa, koska hänestä maksetaan lapsilisää. Pelkällä lapsilisällä ei kuitenkaan pysty elättämään itseään. Tästä syystä monet itsenäisesti asuvat lukiossa tai ammattikoulussa opiskelevat nuoret, joilla ei ole vanhempien taloudellista tukea, elävät taloudellisessa ahdingossa. He itse eivät ole voineet tilanteeseensa vaikuttaa eivätkä ole siitä vastuussa.

Ne nuoret, joilla on vanhempien kannustus ja rahallinen tuki, ovat vapaampia valitsemaan ja opiskelemaan kuin ne, joilta nämä puuttuvat. Koulutuksellista epätasa-arvoa tuottaa myös pitkä etäisyys toisen asteen oppilaitokseen ja huonot julkiset liikenneyhteydet, jotka pakottavat nuoret muuttamaan varhain pois kotoa.

Jähmeässä tukijärjestelmässä näyttäytyy oletus, että toisen asteen opinnot suoritetaan kotoa käsin vanhempien taloudellisella tuella. Oletus ei ole enää arjen todellisuutta.

Näin ollen osalla nuorista ei ole taloudellisia resursseja lähteä opiskelemaan ja irtaantua lapsuudenkodistaan. Tilanne pakottaa itsenäisesti asuvat, vielä lapsilisän piirissä olevat opiskelevat nuoret hakemaan toimeentulotukea pystyäkseen hankkimaan välttämättömät elintarvikkeet ja selviytyäkseen elämisen peruskuluista.

Suomessa koulutuspolitiikalla on avattu nuorille opiskelureittejä lähtökohdista riippumatta. Tämä on ollut kansallinen tehtävä, jolla on tavoiteltu tasa-arvoa ja kaikkien osaamisen hyödyntämistä ja kouluttautumista lahjojaan vastaavasti.

Niille nuorille, joiden vanhemmilla ei ole mahdollisuutta taloudellisesti tukea lastaan, tulevaisuus näyttäytyy synkkänä. Nuori tiedostaa rahan puutteen ja ajautuu pakkovalintoihin. Seurauksena voi olla koulutuksen keskeytyminen, turhautuminen ja pelkän peruskoulutuksen varaan jääminen.

Toimenpidealoite TPA 24/2016 vp

Huolimatta rikkiäisistä lapsuuden ja nuoruuden olosuhteista ja pitkään jatkuneesta köyhyydestä monet nuoret ovat toiveikkaita ja haluavat opiskella, saada ammatin ja päästä työelämään. Se, että vanhentuneella tukijärjestelmällä heidän mahdollisuuksiaan selviytyä ja onnistua elämässään ei tueta, lisää syrjäytymisriskiä.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin poistaakseen lapsilisän ja opintorahan sidonnaisuuden, jotta Suomessa ei tapahdu peruskoulun päättävien nuorten koulutuksellista syrjäyttämistä eikä loukata nuorten sivistyksellisiä oikeuksia, sekä parantaakseen pienituloisten perheiden ja kaukana koulutuspaikoista asuvien nuorten peruskoulun jälkeistä kouluttamista.

Helsingissä 30.5.2016

Satu Taavitsainen sd
Joona Räsänen sd
Sanna Marin sd
Nasima Razmyar sd
Timo Harakka sd
Erkki Tuomioja sd
Jukka Gustafsson sd
Pia Viitanen sd
Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilkka Kantola sd
Eeva-Johanna Eloranta sd
Ilmari Nurminen sd
Sari Tanus kd
Anneli Kiljunen sd